

สภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

States and Problems in the Performance of Assistant Teachers in the Secondary Schools under the Secondary Educational Service Area 28

อัญชลี อุดรกิจ¹

พงษ์ธร สิงห์พันธ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 และเพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยจำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา และเพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้าราชการครู ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และครูผู้ช่วยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ปีการศึกษา 2555 จำนวนทั้งหมด 448 คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นระดับชั้น และเทียบตามตารางสัดส่วนของ Krejcie and Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 67 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนและการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe'

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าทุกด้าน ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษา รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษาและมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนางานในสถานศึกษา

ส่วนปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมและรายด้านมีปัญหายุ่งยากในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนางานวิชาการ มีปัญหามากกว่าทุกด้าน ข้อที่เป็นปัญหามากที่สุดคือเผยแพร่สื่อการเรียนที่ผลิต ตลอดจน

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

เทคนิคและวิธีการใช้ให้แก่ครูหรือบุคลากรอื่นในโรงเรียน รองลงมา คือ ใช้สื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยจำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา พบว่า

2.1 ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

3.1 ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูผู้ช่วย ต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร ให้ความสำคัญกับการใช้สื่อ การพัฒนาสื่อ การใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลายเพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

3.2 ด้านการพัฒนาผู้เรียน ครูผู้ช่วยจะต้องพัฒนาการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน การพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ การปลูกฝังวินัย ประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียน การสร้างค่านิยมที่ดีงามและความภูมิใจในความเป็นคนไทยของผู้เรียน การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.3 ด้านการพัฒนาวิชาการ ครูผู้ช่วยควรมีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และการใช้และสร้างเครือข่ายทางวิชาการ

3.4 ด้านการพัฒนาสถานศึกษา ครูผู้ช่วยควรมีส่วนร่วมในกิจกรรม พัฒนาสถานศึกษา เกี่ยวกับ งานบริหารทั่วไป งานด้านสารสนเทศของโรงเรียน งานสนับสนุนวิชาการ งานโครงการหรือกิจกรรม พัฒนาสถานศึกษา งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและค่านิยมร่วมในการพัฒนาโรงเรียน

3.5 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ครูผู้ช่วยควรประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน มีการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ให้บริการชุมชน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ข้อมูลคำแนะนำแก่ชุมชนเกี่ยวกับการใช้สถานที่ของสถานศึกษาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่สถานศึกษากับชุมชนจัดร่วมกันอย่างเต็มความสามารถ

คำสำคัญ : การปฏิบัติงาน, ครูผู้ช่วย

Abstract

The research aimed to study the states and problems in the performance of the assistant teachers under the Secondary Educational Service Area 28, to compare the performance of the teachers in question as classified by the ranks and the school size and to propose the guidelines to develop the performance of the teachers.

The samples in the research were the school administrators, the teachers and the assistant teachers of the schools under the Secondary Educational Service Area 28 in the academic year 2012. The subjects totaling 448 were derived by a stratified random sampling. Krejcie and Morgan's table was used. The research instruments were a five rating-scale questionnaire of 67 items with a confidence equivalent to .95 and the interview. Statistics used were percentage, mean, standard deviation, variance analysis and Scheffe's method.

The research findings were as follows:

1. The overall performance of the assistant teachers in the study was at a high level. Considering separate issues, it was found that a school development was at a higher level. The aspect most practiced was participation in the projects pertaining to the school development, followed by participation in the development activities and in the planning.

The problems in the performance of the assistant teachers in the study was at a low level. Considering separate aspects, it was found that the academic affairs development was most problematic. The key issue was the learning media as well as technique and methods on using the media produced. Secondary included a variety of teaching methods to enable the learners to reach a maximum goal in learning and to make use of the local wisdom in their learning.

2. As for the comparison of the opinions of the assistant teachers as perceived by the teachers under the Secondary Educational Service Area 28, the following were found.

2.1 The teachers who held a different rank had different opinions towards the performance of the assistance teachers with a statistical significance of .01.

2.2 The teachers who worked at different sized schools held different opinions towards the performance of the assistant teachers with a statistical significance of .01.

3. The guidelines for the development of the performance for the assistant teachers were as follows.

3.1 On learning management: The assistant teachers had to contribute in organizing a variety of learning processes so that the learners could learn well and achieve the goals as specified in the curriculum. Primary should be given to the use of media and development, use of learning sources, local wisdom and a wide range of evaluation.

3.2 On learners' development: the assistant teachers had to develop the activities related to promotion and development of the learners, ethical cultivation, life skill development, physical and mental conditions, discipline and good values, pride in being Thais.

3.3 On academic affairs: the assistant teachers should play a part in developing media, innovation, in using learning sources and local wisdom.

3.4 On school development: the assistant teachers should play a part in activities, general administration, information technology of the schools, academic affairs support, buildings and environments.

3.5 On relations with the community: the assistant teachers should be coordinative with the students' parents and the community, they should have knowledge on the community, be cooperative with the community, involve the locals in organizing learning. Besides, they should provide the academic services to the community.

Keywords : Performance, Assistant Teachers

บทนำ

ปัจจุบันเราอยู่ในโลกที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์ที่ความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม กล่าวได้ว่าไม่มีชีวิตใดในโลกที่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบแห่งกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกได้ ดังนั้น บุคคลที่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องหรือเท่าทันความเป็นไปของโลกได้มากหรือเหมาะสมที่สุดย่อมเป็นผู้ที่มีความสุขประสบความสำเร็จและสามารถป้องกันตนเองจากปัญหาต่างๆ ได้ดีที่สุดอาจเปรียบได้ว่าโลกกำลังหมุนในอัตราเร่งที่เร็วขึ้นอยู่ตลอดเวลาทุกชีวิตในโลกจึงต้องพยายามวิ่งให้เท่าทันการเคลื่อนไปของโลก มิฉะนั้นจะตกเป็นผู้ล้าหลัง บุคคล สังคมหรือองค์กรใดสามารถปรับตัวให้สอดคล้องและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ สามารถนำพาตนเองก้าวสู่ความสำเร็จและรักษาความรุ่งเรืองนั้นไว้ได้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ 2539 : 10)

การพัฒนาคนในสังคมเป็นเรื่องใหญ่ ไม่ว่าจะยุคสมัยใด การศึกษานับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนในสังคม (สมาน อัสวภูมิ 2549 : 26) ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนให้มีชีวิตที่ดีขึ้น ช่วยเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ ความคิดทักษะและเจตคติ สามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหา พร้อมทั้งเสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ การศึกษาจึงจำเป็นสำหรับมนุษย์ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาควรมีการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากที่สุด การศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับคุณภาพของการศึกษา คุณภาพของการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียนก็ขึ้นอยู่กับบุคลากรในโรงเรียนซึ่งก็คือ ผู้บริหารและครูเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูนับว่ามีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นผู้อยู่ใกล้ชิดและรับผิดชอบต่อการจัดการเรียนการสอนนักเรียนโดยตรงงานครูเป็นงานที่ยากยิ่ง เพราะว่าครูทำงานกับ “คน” งานของครูจะประสบความสำเร็จเมื่อสามารถทำให้บุคคล

ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่ต้องการ ครูจะต้องสามารถทำให้ศิษย์รู้จักคิดและตัดสินใจอย่างฉลาด ครูต้องเป็นแบบอย่างแนะนำศิษย์ให้ประพฤติดี และการที่นักเรียนจะเรียนรู้ได้นั้นคุณลักษณะและการกระทำตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ของครูมีส่วนเป็นอย่างมาก หากครูมีลักษณะของครูการกระทำและพฤติกรรมของครูเป็นไปในทางที่ดี ส่งเสริมสัมพันธภาพอันดีระหว่างครูกับนักเรียนแล้วก็จะส่งผลทำให้การเรียนการสอนและการอบรมดำเนินไปได้ด้วยดี (ประพนธ์ศรี จัยสิน 2549 : 18) ครูมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า เพื่อเป็นกำลังพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญไปอย่างรวดเร็ว ดังพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช (เมื่อ 22 ตุลาคม 2513) ความว่า “หน้าที่ครูมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นหน้าที่ปลูกฝังความรู้ ความคิด และจิตใจของเยาวชน ผู้เป็นครูจึงจัดได้ว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากในการสร้างสรรค์บันดาลอนาคตของชาติบ้านเมือง” (ปรีชา นิพนธ์พิทยา 2542 : 19)

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ได้กำหนดตำแหน่งที่ใช้ในการบรรจุข้าราชการครูในตำแหน่งครูผู้ช่วย และผู้ที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งในตำแหน่งครู ให้ผู้นั้นเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มตำแหน่งครูผู้ช่วย เป็นเวลา 2 ปี ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดในกฎคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ถ้าในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม กรณีผู้มีอำนาจตามมาตรา 53 พิจารณาเห็นว่าข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดมีความประพฤติไม่ดี ไม่มีความรู้ ไม่มีความเหมาะสมหรือมีผลการประเมินทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มอยู่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด โดยไม่ควรให้รับราชการต่อไปก็ให้สั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการได้ ไม่ว่าจะครบกำหนดเวลาทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มหรือไม่ก็ตามแต่ถ้าพ้นกำหนดทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มแล้ว ผู้มีอำนาจตามมาตรา 53 พิจารณาเห็นว่าควรให้ผู้นั้นรับราชการต่อไปก็สั่งให้ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหรือวิทยฐานะที่จะได้รับแต่งตั้งต่อไป และรายงานหัวหน้าส่วนราชการ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) เขตพื้นที่การศึกษา แล้วแต่กรณีและการกำหนดหลักสูตรการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มเป็นหลักสูตรบูรณาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ เจตคติและบุคลิกลักษณะในการปฏิบัติวิชาชีพครูของครูผู้ช่วย

ปัญหาในการปฏิบัติงานเมื่อเข้าสู่วิชาชีพครูแล้ว คือ ครูมีภาระงานมากเกินไป นอกจากงานการสอนแล้วยังต้องทำงานธุรการของสถานศึกษา รวมทั้งภาระงานอื่น ๆ ที่หน่วยงานต่าง ๆ มอบหมาย นอกจากนั้นบุคลากรทางการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงใหม่จากบุคลากรที่มีประสบการณ์การสอนมาก มาเป็นบุคลากรที่มีประสบการณ์ทางด้านการสอนน้อย หรือบางครั้งไม่มีประสบการณ์การสอนเลย บุคลากรทางการศึกษารุ่นใหม่ที่เกิดขึ้นเป็นบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ แต่ยังขาดประสบการณ์และบางครั้งบุคลากรทางการศึกษารุ่นใหม่ที่เข้ามาบางคนไม่มีวุฒิทางการศึกษา ไม่รู้จักกลวิธีในการสอน ไม่มีประสบการณ์ในการถ่ายทอด ไม่ได้ผ่านการฝึกให้เป็นครูทั้งร่างกายและจิตใจ ทำให้เป็นครูยังไม่สมบูรณ์ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาครูให้เป็นคนที่สมบูรณ์เหมาะสมกับครูมืออาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 เพราะผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ

ของครูผู้ช่วยว่าจะต้องตระหนักถึงหน้าที่การงาน ความรับผิดชอบ รวมทั้งภารกิจของครูผู้ช่วยเป็นอย่างไร มีปัญหาในการทำงาน การปฏิบัติงานมีสภาพอย่างไร ต้องการได้รับความช่วยเหลือในเรื่องใดบ้างและทำให้ทราบถึงวิสัยทัศน์ในการมองภาพการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย และศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและครูผู้ช่วยว่ามีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานอย่างไรในแต่ละสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 แล้วนำมาวิเคราะห์หาทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยจำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ปีการศึกษา 2555 จำนวนทั้งหมด 2,990 คน โดยจำแนกได้ดังนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 84 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 115 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,584 คน และครูผู้ช่วย จำนวน 207 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 84 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ปีการศึกษา 2555 จำนวนทั้งหมด 341 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 31 คน ครูผู้สอนจำนวน 386 คน และครูผู้ช่วย จำนวน 31 คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นระดับชั้น และเทียบตามตารางสัดส่วนของ Krejcie and Morgan และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 15 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 4 คน และครูผู้ช่วย จำนวน 8 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ตำแหน่ง จำแนกเป็น 1. ผู้บริหารสถานศึกษา 2. ครูผู้สอน 3. ครูผู้ช่วย ขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็น 1. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก 2. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง 3. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ 4. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

ตัวแปรตาม คือ สภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยจากเกณฑ์การเตรียมความพร้อม และพัฒนาอย่างเข้มของครูผู้ช่วยด้านการปฏิบัติงาน 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการจัดการเรียนรู้ 2. ด้านการพัฒนาผู้เรียน 3. ด้านการพัฒนาวิชาการ 4. ด้านการพัฒนาสถานศึกษา 5. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 67 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe'

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านการพัฒนาวิชาการ ส่วนปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาวิชาการ รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน เมื่อพิจารณาสรุปเป็นรายด้านดังนี้

1.1 ด้านการจัดการเรียนรู้ ข้อที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ มีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบแล้วนำผลการวิจัยมาพัฒนาแก้ไข้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน รองลงมาคือ รายงานการพัฒนาคุณภาพที่แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนโดยจำแนกเป็นรายบุคคล และรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

1.2 ด้านการพัฒนาผู้เรียน ข้อที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน รองลงมาคือ จัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษได้อย่างเหมาะสม และจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เรียน

1.3 ด้านการพัฒนาวิชาการ ข้อที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ เผยแพร่สื่อการเรียนที่ผลิต ตลอดจนเทคนิคและวิธีการใช้ให้แก่ครูหรือบุคลากรอื่นในโรงเรียน รองลงมา คือ ใช้สื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้

1.4 ด้านการพัฒนาสถานศึกษา ข้อที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ วิเคราะห์สภาพปัญหา จุดเด่น จุดด้อยของการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงานสนับสนุนวิชาการ และมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงานบริหารทั่วไป

1.5 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ข้อที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของชุมชน รองลงมา คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์และเห็นความสำคัญของทรัพยากรในท้องถิ่นและมีส่วนร่วมให้ความคิดเห็นในการแก้ปัญหาของชุมชน

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยจำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อสภาพการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกันโดยรวม ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้ช่วย และระหว่างครูผู้สอนกับครูผู้ช่วยมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อสภาพการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาวิชาการ ด้านพัฒนาสถานศึกษา และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย

3.1 ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูผู้ช่วย ต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร ให้ความสำคัญกับการใช้สื่อ การพัฒนาสื่อ การใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลายเพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

3.2 ด้านการพัฒนาผู้เรียน ครูผู้ช่วยจะต้องพัฒนาการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน การพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ การปลูกฝังวินัย ประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียน การสร้างค่านิยมที่ดีงามและความภูมิใจในความเป็นคนไทยของผู้เรียน การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.3 ด้านการพัฒนาวิชาการ ครูผู้ช่วยควรมีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และการใช้และสร้างเครือข่ายทางวิชาการ

3.4 ด้านการพัฒนาสถานศึกษา ครูผู้ช่วยควรมีส่วนร่วมในกิจกรรม พัฒนาสถานศึกษา เกี่ยวกับ งานบริหารทั่วไป งานด้านสารสนเทศของโรงเรียน งานสนับสนุนวิชาการ งานโครงการหรือกิจกรรม พัฒนาสถานศึกษา งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและค่านิยมร่วมในการพัฒนาโรงเรียน

3.5 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ครูผู้ช่วยควรประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน มีการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ให้บริการชุมชน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ข้อมูลคำแนะนำแก่ชุมชนเกี่ยวกับการใช้สถานที่ของสถานศึกษา

ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่สถานศึกษากับชุมชนจัดร่วมกันอย่างเต็มความสามารถ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยภาพรวม ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาวิชาการ ด้านการพัฒนาสถานศึกษา และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยจะต้องได้รับการประเมินตลอดระยะเวลาทดลองงาน 2 ปี เมื่อผ่านการประเมินจะได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการครู ตำแหน่ง ศส.1 ซึ่งการรับราชการครูมีเงินเดือน รวมทั้งสวัสดิการต่าง ๆ มั่นคง และคนที่จะมาเป็นครูผู้ช่วยนั้นจะต้องมีการสอบคัดเลือกเข้ามา ซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีความต้องการมาก อีกทั้งระบบการผลิตนักศึกษาครูได้เปลี่ยนจากระบบหลักสูตร 4 ปี เป็นหลักสูตร 5 ปี จึงเป็นสาเหตุทำให้การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสี เหล็กกล้า (2546 : ง) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร พบว่า ผู้บริหารและครูสายการสอน มีความพร้อมในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูโดยภาพรวมในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาดา สายประเสริฐ (2552 : ง) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม พบว่า สภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาวิชาการ ด้านการพัฒนาสถานศึกษา และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู พบว่า โดยรวมด้านการพัฒนาวิชาการ พบปัญหามากกว่าทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูผู้ช่วยยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการผลิตสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยอยู่ในระยะการเริ่มต้นปฏิบัติงาน อยู่ในช่วงของการปรับตัวและเรียนรู้หาประสบการณ์ อีกทั้งครูผู้ช่วยมีภาระนอกเหนือจากการสอนและต้องสอนหลายคาบ หลายระดับชั้น ทำให้ไม่มีเวลาในการศึกษาค้นคว้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมวิชาการ กองวิจัยทางการศึกษา (2544 : ก) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะดี เก่ง มีสุข ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา อุปสรรคการสร้างสื่อ คือ ครูผู้สอนมีภาระงานนอกเหนือจากการสอนมาก และต้องสอนหลายคาบ หลายชั้น ทำให้ไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้าและวางแผนการจัดทำสื่อให้มีความหลากหลายและครูบางคนไม่กระตือรือร้นจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน

2. การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยภาพรวม ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาวิชาการ ด้านการพัฒนาสถานศึกษา และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

2.1 จำแนกตามตำแหน่งของข้าราชการครู พบว่า

ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะบทบาทของผู้บริหารมีได้มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการเรียนการสอน สำหรับตำแหน่งครูผู้สอนและครูผู้ช่วยมีบทบาทเป็นผู้ปฏิบัติ ได้รับคำสั่งโดยตรงจากผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนั่น สายงาม (2547 : ง) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานของครูแกนนำครูต้นแบบตามเกณฑ์คุณลักษณะครูแกนนำ เพื่อพัฒนาเป็นครูต้นแบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28 พบว่า การปฏิบัติงานครูแกนนำและต้นแบบรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากความคิดเห็นต่อการปฏิบัติของครูแกนนำและครูต้นแบบ จำแนกตามสถานภาพของข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามโดยภาพรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาดา สายประเสริฐ (2552 : ง) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28 พบว่า ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาของข้าราชการครู พบว่า

ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาวิชาการ ด้านการพัฒนาสถานศึกษา และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้ช่วยที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สถานศึกษาขนาดใหญ่และสถานศึกษาขนาดกลาง มีการแบ่งหน้าที่ภาระงานต่าง ๆ อย่างเป็นระเบียบแบบแผน มีสภาพการปฏิบัติงานเป็นระบบเป็นระเบียบ การปฏิบัติงานเป็นขั้นตอน ตลอดจนมีวัสดุอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์อย่างเพียงพอ มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและจำนวนมากซึ่งแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งมีบุคลากรไม่เพียงพอ มีจำนวนครูไม่ครบชั้น บุคลากรต้องรับผิดชอบงานในหลายหน้าที่ จึงเป็นสาเหตุทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาดา สายประเสริฐ (2552 : ง) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย

3.1 ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูผู้ช่วย ต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร ให้ความสำคัญกับการใช้สื่อ การพัฒนาสื่อ การใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลายเพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนต้องคำนึงถึง การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาการทางสมอง และเน้น คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ใช้สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศเครือข่ายการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตาม เป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษาต้องมีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้และนำผลที่ได้ใช้เป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพสูงสุดต่อผู้เรียน

3.2 ด้านการพัฒนาผู้เรียน ครูผู้ช่วยจะต้องพัฒนาการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม พัฒนาผู้เรียน การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิต ของผู้เรียน การพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ การปลูกฝังวินัย ประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียน การสร้างค่านิยม ที่ดีงามและความภูมิใจในความเป็นคนไทยของผู้เรียน การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับ ורתัย เพชรสันทัด (2545 : 15) กล่าวว่า เราควรจะต้องปลูกฝังจิตสำนึกแก่เยาวชนเสียตั้งแต่เริ่มเข้าโรงเรียน ควรร่าง หลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับโครงสร้างของสังคมไทย การนำหลักสูตรของต่างประเทศเข้ามาใช้ก็มีส่วนดี แต่ควรที่จะปรับเข้ากับสภาพสังคม และวัฒนธรรมของไทยให้เยาวชนได้ภาคภูมิใจกับวัฒนธรรมไทย รักชาติ และรักภูมิปัญญาในท้องถิ่น

3.3 ด้านการพัฒนาวิชาการ ครูผู้ช่วยควรมีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และการใช้และสร้างเครือข่ายทางวิชาการ สอดคล้องกับ วิลาวัลย์ มาคุ้ม (2549 : 214-223) กล่าวว่า ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การวางแผน และการแก้ปัญหา ในการทำงาน มีการสนทนาทางวิชาการระหว่างเพื่อนครูด้วยกันภายในสถานศึกษาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็น ทางการ มีการสนทนาทางวิชาการระหว่างเพื่อนครูด้วยกันภายนอกสถานศึกษาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็น ทางการ ผู้บริหารเปิดโอกาสและให้อิสระแก่ครูได้แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

3.4 ด้านการพัฒนาสถานศึกษา ครูผู้ช่วยควรมีส่วนร่วมในกิจกรรม พัฒนาสถานศึกษาเกี่ยวกับ งานบริหารทั่วไป งานด้านสารสนเทศของโรงเรียน งานสนับสนุนวิชาการ งานโครงการหรือกิจกรรมพัฒนา สถานศึกษา งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา เปิดโอกาส ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและค่านิยมร่วมในการพัฒนาโรงเรียน สอดคล้องกับ อารุง จันทรวานิช (2547 : 38) กล่าวว่า ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารจะต้องดำเนินการให้ครูบุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในโรงเรียนได้ศึกษาและสร้างความเข้าใจในแนวคิดโรงเรียนคุณภาพ ตระหนักถึง ความจำเป็นของการพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นโรงเรียนคุณภาพเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นและ ค่านิยมร่วมในการพัฒนา

3.5 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ครูผู้ช่วยควรประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน มีการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ เรียนรู้ ให้บริการชุมชน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ข้อมูลคำแนะนำแก่ชุมชนเกี่ยวกับการใช้สถานที่ของ สถานศึกษาในการทำกิจกรรมต่างๆของชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่สถานศึกษากับชุมชนจัดร่วมกัน อย่างเต็มความสามารถ สอดคล้องกับ สำนักพัฒนาระบบบริหาร (2545 : 191) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมความเข้มแข็ง ของชุมชน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาภารกิจของ

โรงเรียนและเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดเวลาทุกสถานที่ตามสถานการณ์ครูและผู้บริหารต้องตระหนักว่าความสัมพันธ์ระดับบุคคลจะพัฒนาเป็นความสัมพันธ์ระดับหน่วยงาน ดังนั้น การยอมรับในความเป็นคน เคารพในความคิดและพฤติกรรมของคนที่แสดงออก และจงปฏิบัติตนต่อคนอื่นเหมือนกับที่ต้องการให้คนอื่นปฏิบัติต่อท่าน トラバได้ก็ตามที่ความสัมพันธ์ระดับบุคคลมีการพัฒนาต่อเนื่อง ก็จะก่อให้เกิดการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาโรงเรียนอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.1 ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการพัฒนาสถานศึกษา ดังนั้นควรจะนำผลการวิจัยไปพัฒนาศักยภาพของครู สร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ครูเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับมากที่สุด เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาจะได้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ และมุ่งเน้นการปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้

1.2.1 จัดให้ครูผู้ช่วยเข้ารับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย การใช้สื่อ การพัฒนาสื่อ การใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลาย การจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ

1.2.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้ช่วยได้จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน การพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ การปลูกฝังวินัย ประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียน

1.2.3 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้ช่วยได้มีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และการใช้และสร้างเครือข่ายทางวิชาการ

1.2.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้ช่วยได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม พัฒนาสถานศึกษาเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป งานด้านสารสนเทศของโรงเรียน งานสนับสนุนวิชาการ งานโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษา งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

1.2.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้ช่วยได้ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน มีการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ให้บริการชุมชน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่อื่น เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

2.2 ควรมีการวิจัยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในเขตพื้นที่การศึกษา

2.3 ควรมีการวิจัยศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรครูผู้ช่วย เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูผู้ช่วยให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีอย่างสมบูรณ์ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากท่านอาจารย์ ดร.พงษ์ธร สิงห์พันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขและปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบ และปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ซึ่งได้แก่ ดร.สุวิมล โพธิ์กลิ่น อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิณณวัตร ปะโคทั้ง อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ดร.ปัญญา ตรีเลิศพจน์กุล อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี นายมนต์ศักดิ์ สร้อยสิงห์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28 นางสาวอุไรพร ดำรงศิริ ศึกษาานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านซึ่งได้อำนวยความสะดวก และเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน และเพื่อนนักศึกษา บ.ศศ.ค.ม. 16.1 ทุกท่านที่สนับสนุนและให้กำลังใจ มา ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบบูชาพระคุณบิดา-มารดาและพระคุณของครู อาจารย์ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. **เรียนรู้วิธีสู่ความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ : ชัคเซสมิเดีย, 2539.

ประนอมศรี จัยสิน. **การศึกษาการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนตามความคิดเห็นของบุคลากร**.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2549.

ปรีชา นิพนธ์พิทยา. “ทางสู่มาตรฐานวิชาชีพครู,” **ประชาศึกษา**. 52 (กันยายน 2542) : 19.

พัฒนาระบบบริหาร, สำนัก. **เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเอง หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งสายงานบริหารในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาระบบบริหาร, 2545.

รังสี เหล็กกล้า. **ความพร้อมในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดยโสธร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2546.

วิชากร, กรม. **การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะดี เก่ง มีสุข ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**.

กรุงเทพฯ : กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ, 2544 ก.

- วิภาดา สายประเสริฐ. สภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2552.
- วิลาวัลย์ มาคุ้ม. การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการความรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.
- สนั่น สายงาม. การศึกษาการปฏิบัติงานของครูแกนนำ ครูต้นแบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2547.
- สมาน อัครภูมิ. การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ : แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ. อุบลราชธานี : โรงพิมพ์อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์, 2549.
- อรรถัย เพชรสันทัด. “การปลูกฝังคุณธรรม,” *ข้าราชการครู*. 23(1 ตุลาคม-ธันวาคม 2545) : 15-17.
- อำรุง จันทวานิช. *แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่...โรงเรียนคุณภาพ*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2547.